

x N5
S8
v.1
1917/18
no.7

Alle subjectivering verduistert de zuivere beelding van het universeele-als-het-ware. Door kunst zien we echter het universeele-als-het-schoone, en het schoone sluit subjectivering van het universeele in. De minst mogelijke subjectivering van het universeele zal het ware in het schoone het zuiverst benaderen.

Het steeds hetzelfde blijvende meest uiterlijke (de natuur) brengt de kunstenaar langs velerlei subjectiveringen ten slotte tot één universeele uiterlijkheid, die een is met de zuivere verschijning van het (universeel) innerlijk.

5) Zoals de Abstract Reële Schilderkunst weer dient om tot niet-beelding te komen: d.i. tot het einde der kunst zoals wij die thans kennen, als iets dat wel beelding van het leven, maar nog niet het leven zelf is. Als de kunst zich in reëel leven omzet — dan eerst is het einde onzer kunst van heden daar. Zeer lang zal het echter nog duren, eer zelfs de nieuwe beelding in haar geheelen omvang door de menschheid verwerkt is — deze kunst houdt wel het einde der kunst in zich vervat, maar is een begin.

6) Eerst dan, wanneer het uiterlijke gekend wordt, kan het innerlijke gekend worden. Al is het er thans nog ver van af dat het innerlijke gekend wordt, tóch is het tijdsbewustzijn tot dié rijpheid gekomen, waarop het vatbaar wordt, het innerlijke meer zuiver te zien. Daardoor is het mogelijk, dat reeds thans het universeele tot klare beelding komt.

7) Rust, het tegendeel van beweging, is volmaakte, evenwichtige beweging en beeldt zich dus door evenwichtige beweging, d.i. door eenheid van beweging en tegenbeweging. Deze eenheid van beweging verinnerlijkt de beeldende uitdrukking in kunst. In Abstract Reële Schilderkunst komt zij tot exacte beelding door de onveranderlijke tweeheid van stand van het rechte en verinnerlijkt rythme (zie art. IV). [In de muziek is het de melodie en rythmische verdeeling (maat), in den modernen dans, het muzikaal rythme en dansrythme (de passen), die de beweging en tegenbeweging vormen].

8) Zoo is het schijnbaar niet-schoone het rechte en het vlakke, terwijl het (uiterlijk)schoone het gebogene en lichamelijke is. (De S-vorm toch werd de schoonheidslijn genoemd!) Ook enkel verhouding is het (schijnbaar) niet-schoone, zoo men het schoone zoekt in dat, waardoor de verhouding zich beeldt.

9) Het schoone en goede — want aesthetische waarheden beelden zich overeenkomstig ethische waarheden: zij zijn beide verschillende uitdrukkingen van één waarheid.

10) Het uiterlijke is, beeldend, alle uiterlijkheid van af het meest uiterlijke (de natuurlijke verschijning der dingen) tot de diepste abstaheering van vorm en kleur. Het innerlijke beeldt zich slechts rechtstreeks als dié uiterlijkheid, waarin het innerlijke zich als oerverschijning openbaart: alle andere innerlijkheid beeldt zich niet rechtstreeks.

BOUWKUNST EN NORMALISATIE BIJ DEN MASSABOUW.

DOOR J. J. P. OUD.

De ontwikkeling der bouwkunst wordt niet alleen door geestelijke, maar voor een belangrijk deel ook door sociale en technische invloeden bepaald, omdat de bouwkunst meer dan een anderen kunstvorm in het maatschappelijk leven wortelt en zelfs in haar meest individueele uitingen aan maatschappelijke overwegingen gebonden blijft.

Het bouwkunstig middel is nooit tot eenzelfde graad van bepaaldheid op te voeren, als b.v. het schilderkunstig middel, omdat de twee-eenheid van nuttigheid en schoonheid, die zich in de bouwkunst openbaart, het tot bepaaldheid stellen van het middel belemmert. Want moet eenerzijds dit middel tot bouwkunstige uitbeelding dienen, anderzijds heeft het utilitaire bedoelingen te verwezenlijken, zoodat uit esthetisch oogpunt beschouwd, de bouwkunst een compromis vooronderstelt, dat alleen in bijzondere gevallen, waarin de utilitaire eischen tot een minimum gereduceerd zijn, zooals b.v. bij monumenten het geval